

PROGRAM "PRO ŽIVOT"

MANUÁL PROGRAMU

SPECIFICKÉ VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O PROGRAMU „PRO ŽIVOT“

Název programu: Preventivní program Pro život
Poskytovatel: Národní iniciativa pro život, o.p.s., Hodonínská 1060/59, 323 00 Plzeň
Kontaktní údaje: Tel: 776 449 232 (vedoucí lektorské práce), E-mail: info@niz.cz, Web: www.niz.cz
Charakter: program specifické všeobecné primární prevence

1. POSTUP PŘI VYJEDNÁVÁNÍ REALIZACE PROGRAMU

1.1 PROPAGACE A NABÍDKA

- Informace o programu a trvalá nabídka včetně kontaktu na odpovědného pracovníka je na webové stránce www.niz.cz
- Dvakrát ročně je vypracován nabídkový list se základními informacemi o programu, který organizace posílá formou elektronické přílohy e-mailem školám a oblastním metodikům prevence. Zasílá se vždy v týdnu před začátkem pololetí školního roku.

1.2 PROCEDURA JEDNÁNÍ SE ZÁJEMCEM O PROGRAM

- Zájemcem se rozumí každý, kdo zareaguje na veřejně inzerovanou nabídku a kontaktuje pracovníka organizace, ať už telefonicky, e-mailem nebo písemně.
- Zájemce se stává klientem od okamžiku podepsání smlouvy o realizaci programu
- Pořadí zájemců je chronologické, podle času, kdy kontaktují lektora. Pokud dojde k podepsání smlouvy, smluvené termíny jsou závazné a pro další zájemce se tím automaticky zužuje nabídka možných termínů.
- Obsahem úvodního jednání (může se jednat i o sérii jednání, telefonátů, e-mailů) je vzájemné předání informací o podmínkách programu, prostředí pro provedení programu, skupinách účastníků a o potřebách zájemce/ budoucího potenciálního klienta.
- Pracovník programu se dotazuje – zájemce předkládá požadavky:
  - ✓ pro jaké třídy je program žádán, stupeň a počet,
  - ✓ zda zájemce souhlasí s provedením ve dvouhodinových blocích, tedy opakovanými návštěvami jedné skupiny/třídy,
  - ✓ zda je třída vybavena dataprojektorem nebo interaktivní tabulí,
  - ✓ zda zájemce preferuje určité dny v týdnu, čas,
  - ✓ jaká specifika lze popsat u žáků konkrétní třídy/skupiny,
  - ✓ jaké vztahy se projevují v daném kolektivu,
  - ✓ zda zájemce žádá výslovné zohlednění nějakého konkrétního rizikového chování,
  - ✓ v jakém kontextu je začleněn program v Minimálním preventivním programu školy.
- Žadatel dostává informace (případně se jedná o potvrzení informací již známých z nabídky)
  - ✓ jaké cíle má program naplnit
  - ✓ o způsobu provedení
  - ✓ o možných termínech – pracovník nabízí data a čas, který ještě není rezervován závazným kontraktem pro klienta z dřívějších jednání,
  - ✓ o technice používané v programu
  - ✓ o předběžné přípravě třídy/skupiny na program
  - ✓ o poplatku
- Pracovník zachytí písemně závěr z úvodního jednání do standardní tabulky, která se archivuje

do konce školního roku ve spisové skříni, ve složce „Zápisy z jednání“.

- Úvodní jednání, vedená e-mailovou korespondencí, pracovník ukládá v počítači v aplikaci MS Office Outlook v samostatné složce doručené pošty; tyto e-maily odstraňuje až po zrealizování programu, zpravidla na konci školního roku. Telefonáty jsou pouze v zápisu, jiným způsobem se nezaznamenávají.

1.3 SMLOUVA O REALIZACI PREVENTIVNÍCH PROGRAMŮ

- Pracovník vypracuje ve shodě s tabulkou „Zápis z úvodního jednání“ písemnou smlouvu. Obsahem jsou tyto části:
cíl, obsah programu (např. všechna témata z nabídky nebo některá jejich část), rozsah, podmínky realizace programu, postup při nedodržení podmínek, způsob a podmínky pro změnu nebo případné ukončení dohody.
- Uzavření smlouvy:
  - ✓ Smlouvu pošle zájemci elektronicky jako přílohu e-mailu.
  - ✓ Pokud zájemce chce ještě něco v konceptu smlouvy upravit, probíhá komunikace jako v úvodním jednání, telefonicky, e-mailem, není vyloučena ani osobní návštěva a ústní jednání.
  - ✓ Když zájemce se zněním smlouvy souhlasí, vytiskne jej ve dvou provedeních. Smlouvu podepisuje zpravidla školní metodik prevence, případně statutární zástupce, ředitel, zástupce ředitele, nebo třídní učitel, pokud se jedná o jednu třídu.
  - ✓ Podepsáním smlouvy se zájemce stává klientem.
  - ✓ Pracovník zakládá podepsané smlouvy v listinné podobě a archivuje je do konce školního roku ve spisové skříni, ve složce „Smlouvy o realizaci programu“.

1.4 SPOLUPRÁCE SE ŠKOLNÍM METODIKEM PREVENCE

Program „Pro život“ je program, který se ve škole uplatní jako dílčí příspěvek k působení na žáky. Rozhodujícím je MPP, minimální preventivní program školy. První informaci pro školního metodika prevence zajistí nabídka v e-mailu. Je na jeho zvážení, zda program využije, pak postupuje podle odst. 1.2, probíhá procedura jednání, školní metodik zpravidla reprezentuje školu. V případě shody dospěje k uzavření smlouvy. Rozhodující informace jsou součástí úvodního jednání, jsou uvedeny v zápise.

Pro zdárný průběh a efekt programu, i jednotlivých lekcí je podstatná vzájemná výměna informací o těchto faktorech:

- velikost třídního kolektivu,
- spolupráce mezi hochy a děvčaty, týmovost třídy,
- ve kterých faktorech se žáci třídy jako vrstevnická skupina viditelně ovlivňují,
- zda jsou řešeny nějaké projevy rizikového chování ve třídě,
- jak má škola otázky vztahů a sexuality dané RVP (zvláště oborem Výchova ke zdraví) rozvedeny v ŠVP, které témata z oblasti sexuality lze považovat za probraná,
- je-li ve třídě žák/žáci, který by z nějakého specifického důvodu potřeboval zvláštní ohled

V den konání lekce programu lektor před zahájením promluví se školním metodikem prevence nebo pověřeným učitelem, především proto, aby původní informace aktualizoval.

Po realizaci lekce lektor zpravidla komentuje průběh lekce ústně, ale zpracuje pro školního metodika písemné hodnocení, které má stanovený formát.

Program je blízký vlastnímu učebnímu obsahu, a úzce koresponduje s tím, co žádá Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, proto se do výuky začleňuje snadno. Proto je možné celou komunikaci uskutečnit také s třídním učitelem, případně jiným pedagogem, kterého škola pověří. Školní metodik prevence nebo pověřený učitel informuje pedagogický sbor o objednání programu způsobem, jaký je pro danou školu obvyklý. Lektor se nemusí nutně seznámit s celým pedagogickým sborem.

1.5 SPOLUPRÁCE S TŘÍDNÍM UČITELEM

Třídní učitel má také pravomoc objednat pro třídu, pokud to takto stanoví vedení školy. Spolupráci se školním metodikem prevence v tomto případě vlastně vyvolá lektor. Třídní učitel zpravidla vybírá poplatek za lekci, v případě, že lekci nehradí škola, a při té příležitosti dává informaci rodičům, že žáci absolvují program.

2. REALIZACE PROGRAMU

2.1 MÍSTO REALIZACE

Jednotlivé lekce programu se provádí ve školách, pracovník po dohodě přichází do třídy, kvůli použití interaktivní tabule se příležitostně používají jiné učebny, jak určí škola.

Pro realizaci lekce plně vyhovuje třída, kde je možné vytvořit komunitní kruh ze židlí. Dále je třeba tabule, dataprojektor, pc/notebook, ozvučení třídy a možnost zatemnění (minimálně žaluziemi).

2.2 METODY PRÁCE V PROGRAMU

Program je složen z lekcí. Postupně na sebe navazují. Pro každou lekci je vypracována elektronická prezentace ve formátu power-point. Pracovník hojně používá diskusi, hraní rolí, práce ve skupině apod.

Realizace lekcí probíhá přímo ve škole ve standardních podmínkách během běžné vyučovací doby. Vhodný čas je konzultován s vyučujícím, lekce probíhá zpravidla v domovské třídě. Lektor se při realizaci lekce zaměřuje na rozvoj doporučených obecných principů v maximální dostupné míře. Nicméně dává přednost naplnění aktuálních potřeb žáků a flexibilnímu přístupu před normativním naplněním všech položek seznamu, který vymezuje široký rámec všeobecných potřeb a zásad.

2.3 STRUKTURA PROGRAMU

Realizace lekce *Moje cesta na svět a Moje cesta na svět PLUS* je optimalizována na 2x 45 min.

Realizace lekce *Prevence neplánovaných těhotenství a interrupcí* je optimalizována na 4x 45 min.

2.4 HODNOCENÍ EFEKTIVITY A VÝVOJ PROGRAMU

Koncepce se ustálila a je popsána v dokumentu Program „Pro život“ - koncepce programu specifické všeobecné primární prevence“. Potřeby klientů se ovšem mohou proměňovat nebo postupně vyvíjet, a proto je zjišťována aktuální reakce na program.

Reakce účastníků ve třídě je zjišťována dotazníkem po skončení lekce, přesněji v závěrečných minutách poslední hodiny. Dotazník má stanovený formát, je anonymní, rozdává a vybírá jej lektor lekce.

Pracovník/lektor hodnotí lekce každé jednotlivé třídě podle svého pohledu, srovnáním se svými zkušenostmi. Hodnocení zapisuje a archivuje.

Pracovník dává písemnou zprávu školnímu metodikovi prevence. Po provedení lekce pracovník zpravidla komentuje průběh lekce ústně, ale zpracuje pro školního metodika písemné hodnocení, které má stanovený formát.

Školní metodik prevence zjišťuje efekt programu na žáky a dává zprávu vedoucímu programu.

Lektoři otevírají rozbor provedených lekcí na supervizích, které se konají dvakrát ročně. Supervize probíhá na základě supervizního kontraktu.

Ze supervizí se pořizuje zápis, který se archivuje.

Jednou ročně, před začátkem školního roku, se supervize využívá jako výroční hodnotící porada a slouží k tomu, aby se zvážilo, zda je potřeba v metodice programu udělat nějaké konkrétní změny. Důvody k aktualizování metodiky mohou být:

- ze získaných zpětných vazeb,
- pro zapracování nových odborných poznatků,
- z organizačních důvodů.

Pokud ze zápisu supervize vyplývá úkol aktualizovat metodiku, je to úkol vedoucího programu.

3. MOŽNOSTI NÁSLEDNÝCH AKTIVIT

Lekce jsou součástí preventivního programu Pro život, který je koncipován tak, aby jednotlivé lekce na sebe volně navazovaly a tvořily organický celek, který žákům umožní procházet během celé školní docházky postupně všemi lekcemi. Vhodně je pak doplňují další témata, jako jsou: dospívání, partnerské vztahy apod.

Lektor po konzultaci potřeb s vyučujícím zprostředkuje kontakt na další poskytovatele programů primární prevence či příslušné odborné pracoviště, případně dá osobní doporučení .

4. CENA LEKCÍ

Objednatel se podílí na uhrazení nákladů za realizaci lekce takto:

Moje cesta na svět - ve výši 450,- Kč

Moje cesta na svět PLUS – ve výši 450,- Kč.

Prevence neplánovaných těhotenství a interrupcí – ve výši 850,- Kč.

Dále hradí objednavatel příspěvek na cestovné za hromadnou dopravu nebo ve výši 6Kč/km.